

HALLGASSANAK A PAPOK!

(Miért prédikálnak
a r. kath. papok a polgári házasság ellen?)

ÍRTA

egy római katolikus polgár.

MOTTÓ: Anch'io sono pittore.

BUDAPEST,
ROZSNYAI KÁROLY KÖNYVKERESKEDŐ
B I Z O M Á N Y A.

Mint a világossággal meglepett denevérfészek,
úgy zúdul fel a r. k. papság fekete serege a pol-
gári házasság ellen.

Felzúdul, mint évszázadok óta mindig felzú-
dult, valahányszor az emberiség boldogulása egy
stáczióval előbbre haladt, az emberi szabadakarat
duzzadó erejéről egy-egy bilincs lepattant s a
korszellem szélesebb körbe árasztotta a fölemelt
fáklya világosságát.

Mondom: a katolikus papság zsibongva,
hurrogva rajzott föl ilyenkor mindég s azt ká-
rogtá, sipította a pacificaléval integetve:

Elvész a világ! Elvész a világ!

De a világ nem veszett el!

Csak a denevéreknek kellett mélyebbre hu-
zódniok.

Az emberi haladás méhében ismét egy eszme
érett meg, hogy megszülessék.

A fekete banda újra felrajzik, újra károg,
üvölt, fanatizál, átkoz, fenyeget, tanácsol:

– Meg kell fojtani az új-szülöttet! El kell
ásni! Mélyre, mélyre!

(Értitek ezt jól ti fekete szentek!)

Röpiratokat vájnak ki az egri nyomda*) pin-
czéjéből és szórják szét a külsőleg, belsőleg dohos

*) Szegény Guttenberg, ha ezt tudta volna!

krampuszpontokat a szegény tudatlan nép közé. Tajtétkzó szájjal üvöltenek a szószékről a polgári házasság ellen s a nép a helyett, hogy lehajítaná onnan, bámulva néz és szedi a lelkébe azokat a szellemi nadragulyákat, a mikkel a papok Isten szent nevében évezredek óta butítják.

Mert a magyar nép az Istent tiszteli s nem tudja azt, hogy az Isten juhászai ezt a szent nevet csak üzleti czégérül használják, s valamint a Kohnok kiírják a boltajtóra, hogy az egyedül jó liptai túró csak náluk és nem másutt kapható, ők is felírják, hogy az egyedül üdvözítő igék csak náluk kaphatók.

Ti azt nem tudjátok, szegény iskolázatlan emberek, hogy az egyedül üdvözülő anyaszentegyház nem ti vagytok, hanem a papotok, vagyis lelkipásztortok, a ki titeket juhnyájának nevez és évenkint többszörösen megnyír, s míg ti szegények vagytok, ő a legnagyobb úr köztetek; többnyire ő viseli a zsírokat is; felebaráti szeretetről beszél, s csak a saját hasát szereti; felelgeti neked szent Márton püspököt, a ki a koldusnak odaadta a félpalástját, s ő maga leszdi rólad minden istenes alkalommal a gúnyádat; az emberszeretetről prédikál, s addig nem temeti el a drága halottadat, míg a temetésre való pénzt le nem fizeted neki; mértékletességről prédikál, s ő maga pinczében tartja a bort s a hasából is hordót nevel; erényről prédikál s őt magát lát-nád csak a leeresztett függönyök mögött esténkint . . .

Nem ezt rovom én fel neki bűnül, hiszen utoljára ő is ember, s a szakácsnéja vagy »unkatestvére« nem panaszkodik soha ellene, hanem

igenis az a csúnya dolog, hogy ő úgy tünteti fel magát, mintha az isten eunuchja volna, s nála nélkül senki sem juthatna a menyországba.

A pap mindig az istenről beszél nektek atyámfiai. Szólna csak egyszer az isten a papról!

Majd megtudnátok akkor, hogy főtisztelendő uraimék nincsenek olyan nagy becsületben az Isten előtt, mint ahogy ezt ők mutatják.

Az isten azt mondta:

— Legyen világosság!

A papok azt mondják:

— Legyen sötétség!

A Krisztus azt mondta, hogy a papnak ne legyen egyéb kincse, mint a szeretet. Hát az evangéliumi szegénység miért nem szentség a papok előtt? Miért keresik a gazdag parókiákat? miért rendeznek országos hajbakapásokat, mikor a primási kincsesládáról lefordítja a halál az élőt? Miért kilincselnek a kultuszminiszternél, mikor egy-egy püspöki dominium megüresedik? Miért prédikálnak arról, hogy ne a földön szerezzünk kincseket, hanem az égben, midőn ők maguk már a földön nagy urí kényelmet biztosítanak maguknak és dologtalan tunya, parázna életet élnek, s a szegény előtt bezárják a menyországot?

Pénz és hatalom! Ez a jelszava minden papnak. Semmiben sem különböznek a pogány papoktól, a kik az isten tolmácsaiként nyilvánosan csalták a népet, s ennek hiszékenységéből éltek és uralkodtak.

A mi papjaink még ezeknél is rosszabbak.

A prédikáló székből elhitetik a szegény néppel, hogy a ki az összes titkait, családi magándolgait az ő fülébe nem súgja bele, az pokolba megy.

Mi a pokol?

A katekizmus erre a kérdésre így felel:

»A pokol azon hely, a hol az elkárhozottak lelkei *örökké kínlódnak.*«

Tudjátok mi ez a szó örökké?

Elhiszitek-e azt, hogy a jóságos, bölcs, irgalmas isten, azért, mert a papnak nem mondjátok meg valamelyik bűnötöket, örök kínlódásra kárhoztat?

Persze, hogy elhiszitek. Az emberi természet olyan, hogy ha valamit sokszor mondanak neki, utoljára elhiszi,

Ezzel a gyónással a markában tartja a pap az asszonyt, az asszonynál fogva a gyermekeket, a családnál fogva a férfit is.

Hatalmában tart a pap. Ha elhiszed neki, hogy a lelked fölött hatalma van, övé a tested is, övé az egész életed, a családot a sorsod. Több adót fizetsz neki, mint az államnak.

Ha gyermeked születik, fizetsz a keresztelésért, különben az ártatlan kis jószágod pokolra jut; ha meghal valamelyik szeretted, fizetsz azért hogy hókuszpókuszokat mond felette; ha a temetésnél cifra templomi ruhát ölt, duplán fizetsz: Ott áll a bölcsődnél a markát tartva. Ott áll a sírodnál – a markát tartva. Ott áll a trónnál, a király fülébe suttogva; ott kószál a miniszterek körül prédára lesve; ott van mindenütt a hatalmát erősítve, pénzét gyarapítva.

A káplán már kiköti, hogy négy tál ételle mellé egy liter bort adjon a plébános és ennek halálát kívánja, különben nem jut parochiához. A plébánosnak duzzadó hájban fetregő lelke kanonokság után sóhajt. A kanonok pedig püs-

pöki hatalmat és jövedelmet sóvárog, hogy mielőbb berendezhesse magának a budapesti kék szobákat, a hol az ágyak Venus zsoltárait ritmikusan nyikorogják.

Senki a pap beleegyezése nélkül házasságot nem köthet.

Ha úgy szeretik is egymást, hogy egymás nélkül meg nem élhetnek, nem esketi őket össze, míg azt a keserves pár forintot le nem fizetik neki.

Ilyen szerető párok ezrével vannak az ország minden megyéjében.

Szegény jó parasztnép odalenn az alföldi tanyákon; Szeged, Szabadka, Félegyháza körül száz, meg százezer családot alkot, igaz szívvel, igaz szerelemmel. Annyi pénzt nem tudnak összeszedni, a mennyi a papnak egy esketésre kell, hát csak halászgatják, tavasztól őszig, őszőlől tavaszig. E közben gyermekük születik. Szegény, szerencsétlen gyermek! Az apád nem tudott kellő konczot vetni a papzsákba. Örökké megbélyegzett maradsz! A pap, a ki titokban buzgón szaporítja az anyák számát, az apák iránt szigorú. A boldog-szerelem gyermekét meggyalázza a kereszt-ségnél a *törvénytelen* névvel.

Miért törvénytelen?

Mert nem mentél hozzá a pároddal, hogy hirdessen ki, a mi szívességnek fejenkint 25-50 kr 1 firt az ára.

Mert a menyasszonyod nem ment be hozzá külön a firhangos szobájába a szűzhajadon fejével« katekizmusra.«

Mert nem volt 2-4-5-10 firtod a telhetetlen páternak, s ő ingyen nem osztja szét az isten áldását.

Az istennek ezek a földi haszonbérloői ingyen meg nem esketnek senkit, de azt tele szájjal üvöltik, hogy a házasság szentség; hogy ez a szentség csak náluk kapható; hogy e szentség nélkül elkárhozik mindenki és hogy a polgári házasságot a szőrös-bőrös fekete ördög találta ki és a ki ingyen házasodik, annak a húsát a pokolban örökké bográcsban sütögetik. Ergo: ha nincs pénzed, nem üdvözülsz.

Dehát mi is az a pokolban kikoholt polgári házasság?

Semmi egyéb, mint az, hogy a kik szeretik egymást, és csak a pap miatt nem lehetnek egymáséi, összekelhessenek; hogy ha a házastársak, nem szeretik egymást, szétválhassanak a vallásuk megcserélése nélkül is, és ebben az esetben a gyermekek ne legyenek gazdátlan gondviselés nélkül maradt szerencsétlenek, mint az egyedül üdvözítő vallás el választottjainál; hogy ne legyen annyi gyermek sújtva a »törvénytelen« név átkával, s hogy azok is boldogok lehessenek e földön, a kik nem egyazon papnak fizetnek adót.

Az isten nem teremtett sem katolikus, sem zsidó, sem református, sem mohamedánus embert. Az isten csak *embert* teremtett.

Az ember nem azért szereti egymást szerelmes szívével, mert katolikus, görög, nazarénus, vagy lutheránus, hanem azért, mert egymásnak megtetszik, egymásban látja a boldogságát: s a természet titkos szava a férfinak azt a nőt, a nőnek azt a férfit ajánlja, a melyik által a saját faját tökéletesebb alakban idézheti elő, és hagyhatja maga után.

A katolikus pap azt mondja, *a katolikus, csak katolikussal házasodjék össze!*

Tehát ellene mond a természetnek!

Ellene mond az Istennek!

Ide vetődik csecsemőkorában egy török leány. Itt nő fel. Nem is tud más nyelven csak magyarul. Egy katolikus fiatal ember megszereti. Boldog lenne vele.

A pap nem esketi össze.

Hanem ha lefizetik az eskető díjat, összeketi a 18 éves fiút a 70 esztendőös hisztérikus klepsidrával s a 14 éves szüzet a 90 éves bakkecskével; pénzért persze, tekintet nélkül a házasság istenáldott céljára, összeboronálja azzal a ki e kérdésekre:

– Szereted? Hű leszel hozzá? El nem hagyod soha!

Csak érthetetlen suttogással felel, s pokollá teszi a földön már a férfi életét.

És ezek a papok üvöltenek most!

Üvöltenek mint a rókák, mikor a barlangjukat dúlják; mint a farkasok mikor elüzik őket a hullárról.

Dehát nézzük csak a mi házasságunkat, a mely a pénzért árult üdvözítő portékák között a *hetedik szentség* nevet viseli.

A pap kihirdet, összeesköt. Formaliter megkérdez, hogy szereted-e, aztán pedig *megesköt egy átokkal*, (Isten engem úgy segéljen, soha őt el nem hagyom semmiféle betegségében, nyomorúságában stb.)

Megesküdtél. Örökre a tiéd, te az övé. Haza-viszed őt, fején a szüzi koszorúval, s ő négy hónap múlva, egy egészséges fiúval ajándékoz meg.

Elmégy a paphoz és azt mondod neki:

— Uram. Engem megcsaltak. Fel akarom bontani a házasságot.

— Lehet: ágytól asztaltól.

— De uram, én fiatal ember vagyok, szeretnék boldog lenni, szeretném ha gyermekeim lennének.

A pap vállat von és rád czítal az egyház dogmájából:

— A házasság örök frigy. Többé nem házasodhatol. Boldog nem lehetsz. Gyermekeid nem lehetnek.

Hát hol van az a bölcs, az a jóságos, emberteremtő isten, a ki ezt rendelte volna?

És ha ennek daczára összekelsz azzal, a kit szeretsz, gyermekeiden ott ég a szégyenbélyeg örökké: törvénytelen.

Szegény kis ártatlan, angyalarczú porontyok! A pap azt mondja, isten rendelte azt, hogy a ti fejetek fölött napsugár helyett a törvénytelenység piszok felhője lebegjen. Az egész életetek meg van mérgezve: a bánat a szomorúság árnyéka kísér egész életetek folyamán át és a szégyen a sírotokra is rászáll.

Az Isten nevében uralkodó és beszélő egyháznak, vagyis papoknak köszönhetitek ezt a sorsotokat.

De nézzünk más képet, a melyet ifj. Dumas Sándor állit elénk.

Itt van egy viruló, jólnevelt, kedveslelkű szűz hajadon. Arra született, hogy boldogítson és boldog legyen.

Az ünnepélyes óra megérkezik. A választott, előnyösen ismert fiatal vőlegény, oltárhoz vezeti.

Megesküsznek. Az örömapa átadja a hozományt. S két óra múlva a vőlegény a hozománnyal Amerika felé hajókézik.

A nő az egyházhoz fordul ismét:

— Itt vagyok érintetlenül, fejemen a harmatos üde naranacsvirágkoszorúval, csak a formák szerencsétlené; adjátok vissza szabadságomat!

— Nem.

— Hát mit tegyek?

— Várákossal.

— Mire?

— Míg visszatér.

— És ha nem tér vissza?

— Várd meg míg meghal.

— És ha nem hal meg?

— Az a te bajod.

— És ha más férfit szeretsz?

— Akkor meg leszel gyalázva.

— Dehát elvégre is, — szól az apa, — a leányom azért jött világra, hogy anyává legyen.

— A törvény örök és szent. Azok fattyúgyermekes lesznek.

— Én büntelen vagyok. Miért bűnhődjenek gyermekeim?

— A törvény örök és szent. És a házasság szentségét Isten rendelte.

És a papok hurrognak a polgári házasság ellen, mert ez megengedi, hogy az ilyen boldog legyen, és tisztességes anya legyen.

Dumas hozzáteszi, hogy a gyújtogatok, rablógyilkosok, szülegyilkosok számára mindig van enyhítő körülmény; sőt ha bizonyos ideig jól viselték magukat, vissza is nyerik a szabadságukat, azonban a ki a házasságban szerencsétlenül járt,

– az a papok szerint isten rendeléséből, – maradjon örökre szerencsétlen, boldogtalan, pár nélkül való.

Szemtanúja voltam egyszer egy jelenetnek, a melyet sohasem feledek el.

Egy fiatal paraszt ember sápadt, szomorú arczczal kérte a plébánost, hogy válassza el feleségétől, mert ez (a házasság második havában) gyalázattal megszegte a hűségi esküjét.

A pap vállat vont:

— Nem lehet. Ágytól, asztaltól elválhattok, egyébképen örökre össze vagytok kötve.

— De én nem élhetek vele. Nagy erőmbe került, hogy meg nem öltem őket. Becsületes ember volt az apám is. Magam is tisztességben akarok meghalni.

A pap a bibliából felelt:

– Amit az isten összekötött, ember azt ne válassza széjjel.

Egy hét múlva ugyanezt az embert láttam. Csendőrök kísérték szurony között. A kezei össze voltak lánczolva.

A házassági jog terén, nálunk, – mondotta Apponyi Albert gr. megdöbbentő jogbizonytalanságok vannak. X nevű református ember Erdélyben fölbontatta a házasságát az illetékes forum által s egy katolikus nőt vett el. Ezzel is szerencsétlenül élván, 14 év múlva ezt a házasságot is fel akarta bontatni. Nem csekély meglepetésére azt mondta a kath. *szentszék* (!!! (micsoda név ez!) hogy az első házasság felbontását nem ismerheti el érvényesnek, és így a második házasságából származó gyermekeket *törvényteleneknek nyilvánítja*. E szerint a leánygyermekek, kik az anya vallását követték, törvényteleneknek vannak

beírva, a fiú gyermekek pedig a református anyakönyvben törvényeseknek vannak bejegyezve.

És a hazai törvényeink szerint, mind a két szentszék ítélete törvényes, csak a szegény gyermekek törvénytelenek.

Hát nincs szükség új törvényre?

Nincs szükség rendre?

A papzsák a fő, vagy az emberszív?

Az Isten nevében, a hallgató Isten szándéka szerint történhetik az efféle ítélet?

Az Istennek ezek a belső titkos tanácsosai, a- kik mindig az Isten nevében törvénykeznek, s az Isten gondolatait minden pillanatban tudják közölni, azzal a példával is előálnak minden házasságtörésnél, hogy lám a Jézus Krisztus is megbocsátott a házasságtörő asszonynak.

– Elhiszem, – felelte a kikeresztelkedett zsidó, – csakhogy az a házasságtörő asszony, nem a Jézus Krisztus felesége volt.

Hát ezek a jó urak a polgári házasság ellen főképp azzal argumentálnak, hogy ha az elválás meg lesz könnyítve s újra házasságot köthet az ember, a házasságbontás mindennapi lesz.

Vajjon elhiszi-e azt az értelmes ember, hogy tisztán a polgári házasság behozatala, sok olyan elválást idéz elő, a mi vagy egyik vagy másik félre szerencsétlenség.

Gondolhat-e az válásra, a ki házasesetében boldog?

S a ki nem boldog, vajjon szerencse-e az ránézve, ha a sírjáig kell húznia a szenvedése lánczát, a mit az egyház nem old fel soha?

S ki meri azt hazudni, hogy a polgári házasság az indokolatlan elválásoknak vasúti állomása lesz? Ki meri azt mondani, hogy a polgári

házasság által eltörlődik az egyházi házasság, hogy a polgári házasság csak arra való, hogy a nőt kiélvezve, elvessek a férfiak.

Ezt a papok merik mondani.

Azok mondják az egri pinczéből kiásott rőpnadrágulyában. Miért hazudnak, ha az igazság vallásának a papjai? Azért mert az igazsággal szemben az ő igazságuk gyenge.

Apponyi Albert gróf nagyhazánkfia, ez az igaz és értelmes katolikus ember mondta az 1892. nov. 25-iki országgyűlésen, hogy *„a polgári házasság Magyarország jelenlegi fejlődési stádiumában nagy és elutasíthatatlan társadalmi szükség”* s a katolikus egyház makacssága miatt *„egész Európában nincs ország, a melyben a házassági kötelék lazasága, a házasságok felbontásának könnyűsége olyan mértéket ért volna el, mint minálunk.”*

Tehát éppen az ellenkezőjét akarják elérni a polgári házassággal, mint a mit a papok beszélnek. Azt akarják elérni, hogy a ki a papok beleegyezésével nem házasodhatik, házasodhassék a nélkül, s a ki katasztrófának néz elé a házasság r. k. bilincseiben, az a kölcsönös biztosításokkal, vallásváltoztatás, asszony alacsonyítás, gyermekbitangolás nélkül válhasson el.

De a ki már egyszer pap, azzal szemben bizonyíték, jog, értelem, érzelem nincsen. Mert a pap csak a zsebét nézi, s a zsebnek programmbeszéde sohasem az igaz argumentumokkal dolgozik.

A pap, az egyház; s az egyház örökös háborúban áll az álammal. Az állam pedig még a polgári házasságot is úgy akarja behozni, hogy a papok érdekeit kímélje.

Állam az államban nem tűrhető, – mondják a politikusok, – s ezt a papi uralmat nálunk mégis elszenvedik.

A zsidópap soha nem ágál az állam ellen, a lutheránus papnak nincs oka fenekedni; a református papjaink hazafisága kétségbevonhatlan; csak a katolikus papság az, a melynek nem Budapest parancsol, hanem roma, s nem a magyar nemzet boldogulása a törvénye, hanem a papi uralom biztosítása.

Az igaz, hogy ez a sötét uralom gyöngül. A felvilágosul ás erejének nem bír ellenállani ez a konok világszövetkezet, a mely a bigottság trónján, a tudatlanságon úrkodik, s magának vindikálván *minden bűnök megbocsátásának jogát*, igyekszik markában tartani azokat a kik ezt elhiszik.

A művelt külföldön mindenütt áldásnak bizonyult a polgári házasság behozatala, a nélkül, hogy a vallási meggyőződés vesztett volna vele. Mióta önálló kormánya van a magyarnak, a tömérdek baklövés és politikai ostobaság után valahára egy jó és már másutt kitapasztalt üdvös törvényt készül behozni az országba.

S mit tesznek a papok?

Alighogy elkészül a javaslat, fölzúdulnak néhány püspökkel együtt, s kórusban üvöltve, hazudozva, fenyegetőzve fanatizálják a népet, hogy ne engedjék az ő hatalmukat megcsorbítani; a papi marokból a házasság szentségét, kiragadni.

Hát ki a manó zárja be ezután a templom ajtaját a katolikus módon esküdni akaró párok előtt?

Ezután is ott esküdnek a templomban, a papi áldással, evangélium mondással, csak éppen

azok mennek a polgármester elé a kiknek azt mondja a pap:

– Előtted be van zárva a templomajtó, mert a ki nem katolikus, az eb; a ki megcsalódott a házasságban, fulladjon a saját szerencsétlenségébe; a kit elhagyott a férje, lehet utczanó, de boldog asszony soha többé; a kit elhagyott a felesége, éljen bagolyházasságban, de nem tisztességben, s a ki nem tudja lefizetni a házassági esketőpénzt, annak a gyermekei legyenek fattyak!

Mindenkinek jogában áll külföldön is ott esküdni a hol akar, s csak azok mennek a világi hatóság elé, a kik az egyedül üdvözítő egyház hajójában nem boldogulhatnak s a kik a saját sorsukat nem akarják a papság kezében megnyomorítani engedni.

Mert hiszen a polgári házasság nem az állam fejében született tisztelendő uraim, hanem ott éppen az önök istenes műhelyében a templomban, a melynek kapuja előtt százával fagyhat meg a hajléktalan, ha éppen önök odabenn nem miséznek. Ott született igen, a templomban, a hol önök nyilvánvalóvá teszik, hogy az emberiség boldogulása semmi, hanem a papoké nem semmi.

Oh tisztelendő uraim, vájjon az a Jézus Krisztus, a ki korbáccsal verte ki az isten templomából a farizeusokat, mit gondolnak, mit cselekednék, ha leszállna az égből, belépne az „egyedül üdvözítő, hét szentséges” római katolikus anyaszentegyházba?”

Önök vállat vonnak.

Mosolyognak.

Jól tudják, hogy a Jézus Krisztus nem száll le a földre, s főképen nem az önök templomába.